

Susitikimas, kurio nebuvo

Corinne Roche — Severijos svečiai — 5

Nils Mohl — Gimtasis kraštas tarsi jau pabaigoje — 25

Paulina Pukytė — Žuvies akys — 49

1929 metais vokiečių rašytojas Thomas Mannas su šeima atvyko į Nidą ir praleido ten vasaros atostogas. 1930 m. ant marių kranto jie pasistatė namą. Pranešime „Mano vasarnamis“, perskaitytame 1931 m. Rotary klubo susirinkime Miunchene, Mannas sakė: „Jau šiandien džiaugiuosi, kad kitais metais mes vėl būsimė Nidoje. Savitas tos žemės juostos pobūdis nėra pataikūniškas, nėra jis nė gražus įprastine prasme, tačiau gali pasidaryti toks artimas širdžiai, kad apie tai galėčiau – o šiandien ir pamėginau – giesmes giedoti.“

Praėjus 36 metams (prieš lygiai penkis dešimtmečius!) į Nidą atvyko prancūzų rašytojas ir filosofas Jeanas-Paulis Sartre'as drauge su savo partnere Simone de Beauvoir ir vertėja Lena Zonina. Vizito metu juos lydėjo Eduardas Mieželaitis, Mykolas Sluckis ir fotografas Antanas Sutkus. Rašytojas pasivaikščiojo Nidos kopose, aplankė prancūzų belaisvių kapines. Sakoma, kad stovėdamas ant kopos Sartre'as prisitarė: „Jaučiuosi lyg stovėčiau rojaus prieangyje“ ir po to pridūrė: „Pirmą kartą debesys man po kojomis“.

Kas galėjo įvykti, jei Thomas Mannas ir Jeanas-Paulis Sartre'as su savo palydovais būtų susitikę Nidos smėlio kopose? Kas jungia ar kas galėtų jungti Nidą, Sartre'ą ir Manną? Kaip persipina ar galėtų persipinti vieno krašto, dviejų mąstytojų ir istorijos gijos?

INSTITUT
FRANÇAIS
LITUANIE

ÉLYSÉE-VERTRAG
TRAITÉ DE L'ÉLYSÉE
50
ANNÉE

Vilnius
Academy
of Arts

NIDA
ART
COLONY

 kitos
knygos

CORINNE ROCHE

Severijos svečiai

- Jau beveik atvažiavom, *Herr* Sartrai... Paruošiau jums staigmeną!

Severija vokiškai kalbėjo geriau negu vairavo: akylai žiūrėjo į kelią, bet *pobeda* dažnai čiūžtelėdavo į šoną. Sartras nevairavo automobilio, tad to beveik nepastebėjo ir naudojosi proga atidžiai apžiūrėti merginą. Putlūs saulės nugairinti skruostai, šviesūs į kasą supinti plaukai, nudryžęs paltelis.

Ji be paliovos šypsojosi, mėlynos akys spindėjo tikriausiai iš džiaugsmo, kad po paskaitos apie teatrą Klaipėdos viešojoje bibliotekoje jis priėmė jos kvietimą.

Regis, ji buvo seniai viskuo pasirūpinusi – kvietimas nuskambėjo beveik kaip išmoktas atmintinai. Kai Sartras sutiko keliauti, nuvežė jį į viešbutį, o pati mašinoje laukė, kol jis susikraus lagaminą. Tada abu leidosi į kelią. Plaukimas keltu tetruko kelias minutes; privažiuavę karinio patikrinimo zoną jie parodė jos gyventojos pažymėjimą ir leidimą įvažiuoti Sartro vardu, jo nuostabai. Uniformuotas vyras ilgai tikrino jo pasą, paskui pakėlė užkardą.

- Tikiuosi, neturėjot daug rūpesčių, – pasakė jis.

- Priešingai, visas įvyko savaime. Jūs čia tikrai nenuobodžiausite!

Pastarasis sakiny, ištartas juokiantis, sukėlė Sartrui nerimą: jis tik ir tetroško dvi dienas nuobodžiauti Nidoje su šia dailia mergina. Šiaip ar taip, nuo išvykimo iš Klaipėdos jam dar nė sekundę nebuvo nuobodu. Jis klausinėjo apie Lietuvą, o Severija apie Prancūziją: apie jos madą, parduotuves, restoranus, kinus, šildymą – tąkart nieko politiško, jam tai buvo daug įdomiau, ir nė žodžio apie prieš porą mėnesių mirusį Staliną. Pokalbis nepailgo, o jis stengėsi jokiū būdu nepaminėti savo Bebrės¹.

La rencontre qui n'a pas eu lieu

Corinne Roche — Les invités de Severija — 5

Nils Mohl — Le pays natal – où tout semble s'arrêter — 27

Paulina Pukytė — Les yeux du poisson — 57

En 1929, l'écrivain allemand Thomas Mann arrivait avec sa famille à Nida pour y passer ses vacances d'été. En 1930, il y construisit une maison au bord de la mer. Dans son exposé intitulé *Mon chalet*, qu'il lut en 1931 pendant la réunion du Rotary club à Munich, Mann dit : « Aujourd'hui je me réjouis de pouvoir séjourner de nouveau à Nida l'année prochaine. On ne saurait qualifier le caractère particulier de cette région de beau au sens habituel, mais il peut croître dans votre cœur comme on fredonne une chanson et j'essaie de la chanter aujourd'hui ».

Trente-six années plus tard, l'écrivain et philosophe français Jean-Paul Sartre arrivait à Nida avec sa compagne Simone de Beauvoir et la traductrice Lena Zonina. C'était il y a cinquante ans. Eduardas Mieželaitis, Mykolas Sluckis et le photographe Antanas Sutkus les accompagnèrent tout au long de leur visite. L'écrivain se promena dans les dunes de Nida et visita le cimetière des prisonniers français. On dit qu'étant sur la dune, Sartre déclara qu'il se sentait comme à la porte d'entrée du Paradis et aurait ajouté : « C'est la première fois que je vois les nuages sous mes pieds. »

Les trois auteurs français, allemand et lituanien ont imaginé une rencontre entre Thomas Mann et Jean-Paul Sartre dans les dunes de Nida. Les auteurs ont ainsi été amenés à réfléchir sur les relations qui ont uni ou auraient pu unir Nida, Sartre et Thomas Mann, sur les liens qui uniraient une terre, deux grands hommes et l'Histoire.

INSTITUT
FRANÇAIS
LITUANIE

ÉLYSÉE-VERTRAG
TRAITÉ DE L'ÉLYSÉE
50 ANS
1963-2013

Vilnius
Academy
of Arts

NIDA
ART
COLONY

kitos
knygos

Das Treffen, das es nicht gab

Corinne Roche — Severijas Gäste — 5

Nils Mohl — Heimatland so gut wie am Ende — 27

Paulina Pukytė — Fischaugen — 55

Im Sommer 1929 kam der deutsche Schriftsteller Thomas Mann mit seiner Familie nach Nidden und verbrachte dort seine Sommerferien. 1930 ließ er sich dort am Haff ein Haus bauen. In seinem Vortrag »Mein Sommerhaus«, den er 1931 bei der Zusammenkunft des Rotary Clubs in München hielt, berichtete er: »Ich freue mich heute schon wieder auf unseren nächstjährigen Aufenthalt in Nidden. Der eigenartige Charakter dieses Landstriches hat nichts Einschmeichelndes, er ist nicht schön im konziliananten Sinne, aber er kann einem ans Herz wachsen, davon kann ich ein Lied singen und habe es heute versucht.«

36 Jahre später (genau vor 50 Jahren!) besuchte der französische Schriftsteller und Philosoph Jean-Paul Sartre zusammen mit seiner Partnerin Simone de Beauvoir und der Übersetzerin Lena Zonina Nidden. Während des Besuches wurden sie von Eduardas Mieželaitis, Mykolas Sluckis und dem Fotografen Antanas Sutkus begleitet. Der Schriftsteller spazierte auf den Dünen, besuchte den Friedhof der französischen Kriegsgefangenen. Sartre soll auf einer Düne stehend gesagt haben: »Ich fühle mich wie vor dem Eingang zum Paradies« und »Zum ersten Mal sind die Wolken mir zu Füßen«.

Was hätte passieren können, wenn Thomas Mann und Jean-Paul Sartre und seine Begleitung sich auf den Dünen Niddens begegnet wären? Was verbindet Nidden, Sartre und Mann, oder was könnte sie verbinden? Wie sind die Fäden eines Landes, zweier Denker und der Geschichte miteinander verflochten, oder wie könnten sie es sein?

INSTITUT
FRANÇAIS
LITUANIE

ÉLYSÉE-VERTRAG
TRAITÉ DE L'ÉLYSÉE
50
ANNÉE

Vilnius
Academy
of Arts

NIDA
ART
COLONY

kitos
knygos